Lietas arhīva Nr. AA43-0295-23/12
ECLI:LV:ADAT:2023:0427.A420152722.8.S

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420152722
AA43-0295-23/12

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2023.gada 27.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents Kaspars Berķis,
tiesneses Ilze Amona un Valda Zommere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA ,,GrantiniCamp" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par atbalsta piešķiršanu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada novembri, sakarā ar Valsts ieņēmumu dienesta apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 28.jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja SIA ,,GrantiniCamp" 2022.gada 10.janvārī vērsās Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – dienests) ar lūgumu piešķirt atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada novembri.

Dienests ar 2022.gada 1.februāra lēmumu Nr.33.17-6/22.8/544 (turpmāk –Lēmums) kā galīgo administratīvo aktu atteica piešķirt atbalstu, norādot, ka ir konstatējams Ministru kabineta 2020.gada 10.novembra noteikumu Nr.676 ,,Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai" (turpmāk – noteikumi Nr.676) 16.8.apakšpunktā ietvertais nosacījums, saskaņā ar kuru atbalstu nepiešķir, proti, atbalsta pretendents darbojas zvejniecības, akvakultūras vai lauksaimniecības produktu primārās ražošanas nozarē. Lēmumā norādīts, ka pieteicējas reģistrētais pamatdarbības veids no 2015.gada 22.decembra bija ,,Izmitināšana viesu mājās un cita veida īslaicīgas apmešanās vietas" (NACE2 kods 5520), kā arī vairāki papildu saimnieciskās darbības veidi, t.sk. ,,Saldūdens akvakultūra" (NACE2 kods 0322).

[2] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tai tiktu piešķirts atbalsts apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada novembri. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[2.1] Lēmums ir kļūdaini pamatots ar tiesību normu, kura nebija spēkā atbalsta periodā. Ministru kabineta pieņemtie grozījumi noteikumos Nr.676 stājās spēkā tikai 2021.gada 17.decembrī. Laika periodā, par kuru pieteicēja lūdza izmaksāt atbalstu, noteica noteikumu Nr.676. 4.punkts, kura kritērijiem pieteicēja atbilst, un pieteicēja neatbilda nevienam ierobežojumam, kas bija spēkā laikā, par kuru tiek lūgts izmaksāt atbalstu. Ierobežojumam nav atpakaļ vērsta (retrospektīva) spēka.

[2.2] Pat gadījumā, ja Lēmumā norādītais ierobežojums būtu bijis spēkā, tad dienests to ir piemērojis kļūdaini, jo lietā nav nodibināti apstākļi, kādus prasa normas sastāvs. Proti, normā noteiktais izņēmums attiecas tikai uz tiem pretendentiem, kuri darbojas attiecīgajā papildu nozarē. Dienestam bija jākonstatē, ka pieteicēja darbojas akvakultūras nozarē, veic darbību tajā, sniedz pakalpojumus, vai gūst ieņēmumus, citiem vārdiem, veic jebkādu darbību saldūdens akvakultūrā. Pieteicējai bija reģistrēts papildu saimnieciskās darbības veids ,,Saldūdens akvakultūra" (NACE2 kods 0322), taču jāņem vērā, ka ar šo uzņēmējdarbības veidu pieteicēja faktiski nenodarbojas un nav nodarbojusies jau ilgstoši, kā arī negūst no tā ieņēmumus.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 28.jūlija spriedumu pieteicējas pieteikums apmierināts un dienestam uzdots izdot SIA ,,GrantiniCamp" labvēlīgu administratīvo aktu par atbalsta piešķiršanu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada novembri. Spriedums pamatots ar turpmāk minēto.

[3.1] Ar Ministru kabineta 2021.gada 26.oktobra noteikumiem Nr.722 (turpmāk – noteikumi Nr.722), kas stājās spēkā 2021.gada 17.decembrī, noteikumos Nr.676 tika ietverts tiesiskais regulējums, kas paredzēja atbalsta piešķiršanu par iepriekšējo periodu, tostarp 2021.gada novembri. Ministru kabinets noteikumos tiešā tekstā ir paredzējis, ka tiesiskā regulējuma iedarbība ir piemērojama laika posmam pirms tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās 2021.gada 17.decembrī.

[3.2] Taču atbilstoši noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunktam, lai atteiktu atbalstu zvejniecības, akvakultūras vai lauksaimniecības produktu primārās ražošanas kā papilddarbības nozarē, jākonstatē, ka atbalsta pretendents šajā nozarē faktiski darbojas. Tādēļ dienestam bija jāveic pārbaude, vai pieteicējas uzņēmums darbojas akvakultūras nozarē (papilddarbības veids), un, tikai apstiprinoties šim faktam, bija pamats atteikt piešķirt atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai. Savukārt Lēmuma pamatojums satur tikai konstatējumu, ka 2021.gada novembrī pieteicējas darbības veids ,,Saldūdens akvakultūra" (NACE2 kods 0322) ir bijis deklarēts kā papilddarbības veids un, ka dienestam nav jāveic papildu pārbaude par pieteicējas saimniecisko darbību.

[3.3] Pastāvot šādiem apstākļiem, un pieteicējas iesniegtajā iesniegumā norādītajam, par pieteicējas apgrozāmo līdzekļu apgrozījuma samazinājumu, pieteicēja ir tiesīga saņemt noteikumos Nr.676 paredzēto atbalstu.

[4] Dienests par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 28.jūlija spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk minēto.

[4.1] Dienests pareizi interpretēja noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunktu. Dienesta ieskatā deklarētais papilddarbības veids ļauj prezumēt, ka privātpersona darbojas konkrētajā saimnieciskās darbības nozarē. Tas izriet gan no tā, ka pašai privātpersonai ir zināms, kādas ir tās darbības jomas, gan arī papilddarbību reģistrē pati privātpersona.

No strīdus tiesību normas satura arī neizriet, ka papilddarbības prezumpciju nevarētu atspēkot. Ja privātpersona norāda, ka uz to nav attiecināma tās reģistrētās papilddarbības prezumpcija, dienests tad, balstoties uz privātpersonas iesniegto informāciju un pierādījumiem, var konstatēt, ka privātpersona faktiski nedarbojas nozarē, kas ir reģistrēta kā privātpersonas papilddarbības joma. Šādu strīdus tiesību normas interpretāciju apstiprina arī tas, ka praktiskā nozīmē dienesta rīcībā nemaz nav informācijas, kas ļautu patstāvīgi konstatēt, vai privātpersonas ieraksts par reģistrēto papilddarbības veidu ir aktuāls un atbilstošs faktiskajai privātpersonas darbībai.

Vienlaikus tiesiskais regulējums neparedz, ka nodokļu maksātājam nodokļu administrācijai būtu jāsniedz tāda informācija, no kuras dienests patstāvīgi un neatkarīgi varētu pārbaudīt, cik lielā mērā nodokļu maksātājs darbojas tās reģistrētajā papilddarbības jomā. Tādēļ nevar piekrist Ekonomikas ministrijas un tiesas paustajai nostājai, ka dienestam atbilstoši strīdus normai būtu jākonstatē, vai atbalsta pasākuma pretendents darbojas tās reģistrētajā papilddarbības jomā. Tieši otrādi – pretendentam primāri būtu jāpierāda, ka tam ir tiesības saņemt atbalstu, iesniedzot visus pierādījumus un informāciju, kas to var pamatot.

[4.2] Dienests vērš uzmanību, ka pieteicējai ar dienesta 2022. gada 27. jūlija lēmumu Nr.33.17-6/22.10/3847 kā galīgo administratīvo aktu tika uzlikts pienākums atmaksāt iepriekš izmaksāto atbalstu par 2021.gada oktobri. Dienests, pieņemot minēto lēmumu, ieguva un apkopoja papildu pierādījumus, no kuriem izriet, ka pieteicējas apgalvojumi, ka tā ir tikai hipotētiski vēlējusies nodarboties ar saimniecisko darbību akvakultūras jomā, neatbilst patiesībai. Saskaņā ar Pārtikas un veterinārā dienesta sniegto informāciju pieteicēja 2017.gadā ir audzējusi dīķos zivis, kas tikušas realizētas ēdināšanas uzņēmumā. Lēmumā par oktobri ir iekļauta arī informācija par pašas pieteicējas publiski sniegto informāciju, no kuras izriet, ka tā pastāvīgi nodarbojas ar zivju audzēšanu. Arī šīs apelācijas sūdzības tapšanas brīdī pieteicējas mājaslapā – *grantinicamp.lv/lv/* – norādīts, ka pieteicēja nodarbojas ar storu audzēšanu zivju dīķos. Vienlaikus pieteicējas sadarbības partneris, kas darbojas zivju audzēšanas jomā, ir iesniedzis dienestam informāciju, no kuras izriet, ka vēl 2021.gadā pieteicēja ir iegādājusies vairākus simtus dzīvu zivju. Ņemot vērā šos apstākļus, pieteicējas tiesības saņemt garantu par 2021.gada novembri ir vērtējamas kritiski.

[5] Pieteicēja paskaidrojumā norāda, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir apmierināms.

Motīvu daļa

[6] Lietā ir strīds par pieteicējas tiesībām saņemt atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada novembri. Līdz ar lietā ir pārbaudāms, vai ir izpildījušies visi tiesību normā noteiktie kritēriji konkrētā atbalsta saņemšanai.

[7] Kritēriji un kārtība atbalsta piešķiršanai Covid-19 krīzes skartajiem nodokļu maksātājiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai ietverti noteikumos Nr.676.

Kā to pamatoti secinājusi pirmās instances tiesa, noteikumi Nr.676 2021.gada novembrī neparedzēja tiesības pretendēt uz atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par konkrēto periodu. Šādas tiesības tika piešķirtas ar vēlākiem grozījumiem, proti, noteikumiem Nr.722, kuri stājās spēkā tikai 2021.gada 17.decembrī. Līdz ar to noteikumiem Nr.722, kuri paplašināja atbalsta periodu un vienlaikus arī precizēja atbalsta saņemšanas kritērijus, ir atpakaļvērsts spēks. Tādēļ pretēji pieteicējas viedoklim, izvērtējot pieteicējas tiesības saņemt atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada novembri, noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunta normas ir piemērojamas redakcijā, kas stājās spēkā 2021.gada 17.decembrī.

[8] Minētajā redakcijā noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunts noteica, ka atbalstu nepiešķir uzņēmumiem, kas deklarējuši saimniecisko darbību kā pamatdarbību šo noteikumu 2.pielikumā minētajās nozarēs, pamatojoties uz šo noteikumu 8.punktā minēto iesniegumu, par atbalsta periodu. Atbalsts netiks piešķirts šo noteikumu 16.7.apakšpunktā noteiktajām kredītiestādēm, finanšu iestādēm un finanšu starpniekiem, kā arī atbalsta pretendentiem, kas darbojas zvejniecības, akvakultūras vai lauksaimniecības produktu primārās ražošanas nozarē arī tādā gadījumā, ja tā būs atbalsta pretendentu papilddarbība.

Tātad, atbilstoši noteikumu Nr.676 16.8.apakšpuntam uz atbalstu nevar pretendēt personas, kuras darbojas akvakultūras primārās ražošanas nozarē, kaut arī tā ir pretendenta papilddarbība.

[9] Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr.178/2002 (2002.gada 28.janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu 3.panta 17.punktu ,,primārā ražošana" ir primāro produktu ražošana vai audzēšana, tostarp ražas novākšana, slaukšana un saimniecībā audzētu dzīvnieku ražošana pirms nokaušanas. Tā iekļauj arī medības, zveju un savvaļas produktu vākšanu. Tātad arī zivju audzēšana un zveja ir vērtējama kā ,,primārā ražošana".

Savukārt, no Ministru kabineta 2017.gada 14.marta noteikumos Nr.146 ,,Noteikumi par veterinārajām prasībām akvakultūras dzīvniekiem, no tiem iegūtiem produktiem un to apritei, kā arī atsevišķu akvakultūras dzīvnieku infekcijas slimību profilaksei un apkarošanai" ietvertajām definīcijām secināms, ka akvakultūra ir ūdensdzīvnieku audzēšana vai kultivēšana, izmantojot metodes, kas paaugstina šo dzīvnieku ražību virs vides dabiskā līmeņa, ja šie dzīvnieki vairošanās vai audzēšanas laikā līdz pat to savākšanai (ieskaitot) atrodas vienas vai vairāku fizisku vai juridisku personu īpašumā (2.1.apakšpunkts); akvakultūras nozares uzņēmums ir organizatoriski saimnieciska vienība, kurā tiek veiktas ar akvakultūras dzīvnieku izaudzēšanu, audzēšanu vai turēšanu saistītas darbības (2.3.apakšpunkts); savukārt audzētava – akvakultūras nozares uzņēmumā esoša telpa, iežogota platība uzņēmuma teritorijā vai iekārta, kurā akvakultūras dzīvnieki tiek audzēti, lai tos piedāvātu tirgū (2.7.apakšpunkts); un audzētava makšķerēšanai – dīķis vai cita ierīkota ūdenskrātuve, kurā dzīvnieku populāciju uztur amatierzvejai, atjaunojot krājumus ar akvakultūras dzīvniekiem (2.8.apakšpunkts).

[10] No Pārtikas un veterinārā dienesta uzraudzībai pakļauto uzņēmumu reģistra redzams, ka pieteicējai ir reģistrēta akvakultūras dzīvnieku audzētava ar atzīšanas numuru 044910 (*https://registri.pvd.gov.lv/ur/dati?pvd_nr=044910*). No Pārtikas un veterinārā dienesta 2022.gada 16.jūnija vēstules dienestam izriet, ka akvakultūras audzētavā 2017. gada 18. oktobrī veikta pārbaude, kurā konstatēts, ka pieteicēja divos dīķos audzē stores un tās realizē SIA ,,Lāņu viesnīca" (SIA ,,GrantiniCamp" iepriekšējais nosaukums) ēdināšanas uzņēmumā (*lietas 100.lapa*).

Arī pieteicējas mājas lapā ir atrodama informācija, ka tās atpūtas kompleksā tiek piedāvātas makšķerēšanas iespējas (līdaka, karpa, līnis, asaris). Norādīts arī, ka pieteicēja lepojas ar pašu izaudzētām storēm. Divos dīķos ir ielaistas ap trīs tonnām storu. Stores tiek piedāvātas izbaudīt dažādos ēdienos pieteicējas restorāna ēdienkartē. Papildus arī norādīts, ka Latvijas akvakultūrā storu dzimtas zivis ir izplatītākā zivju suga recirkulācijas tipa audzētavās. Tās veiksmīgi tiek audzētas caurplūstošās audzēšanas sistēmās un arī dīķos. Pēdējos gados interese par šīm zivīm ir augusi un ir uzbūvētas, un tiek būvētas vairākas jaunas akvakultūras audzētavas, kas specializēsies storu dzimtas zivju audzēšanā (https://www.grantinicamp.lv/lv/makskeresana/).

No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicēja 2021.gada 24.maijā ir iegādājusies arī 500 kg dzīvu karpu, ko apliecina AS ,,Nagļi" izrakstītā pavadzīme Nr.ASN 167 (*lietas 102.lapa*).

[11] No iepriekš konstatētajiem faktiem secināms, ka pieteicēja ilgstoši, vairāku gadu garumā ir nodarbojusies ar saldūdens zivju audzēšanu un realizāciju, kā arī uzturējusi zivju audzētavu makšķerēšanai. Šīs pieteicējas darbības, savukārt, ļauj atzīt, ka pieteicēja darbojas akvakultūras primārās ražošanas nozarē.

To papildus apstiprina arī fakts, ka pieteicēja bija reģistrējusi dienestā kā papildu darbības veidu ,,Saldūdens akvakultūra" (NACE 2.red. kods 0322).

Pieteicēja ir norādījusi, ka pats par sevi tās norādītais NACE 2.red. kods neliecina, ka pieteicēja darbojas konkrētā nozarē. Tam var piekrist daļēji.

Ministru kabineta 2015.gada 22.septembra noteikumu Nr.537 ,,Noteikumi par nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrāciju Valsts ieņēmumu dienestā" 27.10.apakšpunkts paredz, ka nodokļu maksātāju reģistrā ieraksta pamatdarbības veidu un papildu darbības veidu atbilstoši Eiropas Savienības Saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas NACE 2. red. ar detalizāciju līdz četrām zīmēm. NACE 2.red. ir apstiprināta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 20.decembra Regulu (EK) Nr.1893/2006. Tās mērķis ir, izveidot kopēju saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju Eiropas Kopienā.

Ņemot vērā, ka NACE kodi ir paredzēti saimnieciskās darbība klasifikācijai un pieteicēja bija deklarējusi kā savu papildus darbības veidu ,,Saldūdens akvakultūra" (NACE 2.red. kods 0322), dienests bija tiesīgs prezumēt, ka pieteicēja darbojas norādītajā nozarē. Vienlaikus šāda prezumpcija ir atspēkojama, norādot uz objektīviem apstākļiem, vai arī iesniedzot atbilstošus pierādījumus, kas ļauj izdarīt pretēju secinājumu deklarētajam faktam.

Taču izskatāmajā lietā no lietas materiāliem tika gūts apstiprinājums, ka pieteicēja arī veica saimniecisko darbību atbilstoši deklarētajam papildus darbības veidam ,,Saldūdens akvakultūra" (NACE 2.red. kods 0322). Līdz ar to, konkrētajā gadījumā ir izpildījies noteikumu Nr.676 16.8.apakšpuntā noteiktais kritērijs, kas liedz pieteicējai pretendēt uz atbalsta saņemšanu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada novembri, proti, pieteicēja darbojas akvakultūras primārās ražošanas nozarē, kas ir tās papilddarbība.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt SIA ,,GrantiniCamp” pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par atbalsta piešķiršanu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada novembri.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnesis referents K.Berķis

Tiesneses I.Amona

V.Zommere